

Otvorený list vedeckých spoločností prezidentovi, vláde a Národnej rade SR k situácii v ochrane životného prostredia na Slovensku

Vážený pán prezident, vážený pán predseda vlády, vážení členovia a členky vlády, vážení poslanci a poslankyne parlamentu,

my, zástupcovia prírodovednej obce, združení v dolu podpísaných odborných spoločnostiach, sa na Vás obraciame, aby sme vyjadrili naše hlboké znepokojenie nad aktuálnym stavom ochrany prírody a životného prostredia na Slovensku. Sme presvedčení, že súčasné vedenie MŽP, ako aj mnohí jeho nominanti vo vedení rezortných organizácií, sa od svojho nástupu do funkcie dopustili neúnosného množstva prešľapov, chýb a krokov smerujúcich jednoznačne proti záujmom ochrany životného prostredia. Tie započali neodôvodneným odvolaním viac než päťdesiatky odborníkov z vedúcich pozícií v organizáciách podriadených MŽP a doposiaľ vyvrcholili prijatím bezprecedentne škodlivej novely Zákona o ochrane prírody a krajiny. Máme za to, že tieto škody sú dôsledkom odbornej nespôsobilosti vedenia MŽP a jeho nominantov, ale, žiaľ, aj snahou zámerne oslabiť ochranu prírody na Slovensku s cieľom presadzovať nekontrolované nakladanie s prírodnými zdrojmi. Nadobudli sme teda jednoznačné presvedčenie o tom, že rezort pod jeho súčasným vedením prestal plniť svoju elementárnu úlohu, ktorou je ochrana nášho spoločného životného prostredia.

Ako odborníci z akademického a odborného prostredia sme takisto presvedčení, že MŽP je dnes vedené v rozpore so súčasnými vedeckými poznatkami a trendami v oblasti ochrany prírody. Ide napríklad o presadzovanie ťažby v horských lesoch namiesto ich ponechania na samovývoj, rezignovanie na overené formy prevencie a osvetu pri spolunažívaní s veľkými šelmami a obnovenie ich lovu za sporných a pravdepodobne protiprávných podmienok, presadzovanie výstavby nových vodných diel či vytváranie a živenie umelých konfliktov medzi ochranou prírody a stakeholdermi (poľnohospodármi, vodohospodármi, lesníkmi, súkromnými vlastníkmi pozemkov alebo bežnými návštevníkmi prírody) namiesto hľadania možností obojstranne prospešnej spolupráce.

Vzhľadom na rozsah a dosah negatívnych krokov a postojov vedenia MŽP máme za to, že v Slovenskej republike je v súčasnosti závažným spôsobom porušované ústavné aj medzinárodné právo občanov na priaznivé životné prostredie. Sme presvedčení, že pokiaľ budú pokračovať nastolené pomery, Slovenská republika napokon príde o milióny eur z Plánu obnovy a odolnosti a eurofondov a budú voči nej zo strany Európskej komisie vedené infringementy, ktoré vyústia až do vysokých pokút, podobne ako tomu bolo v Poľsku v súvislosti s kauzou Bielovežského národného parku. Predovšetkým však v našej prírode nastanú ťažko zvrátiteľné až nenapraviteľné škody, ktorých dopady sa negatívne dotknú každého z nás.

Ako zástupcovia vedeckej a odbornej verejnosti, ktorej nie je ľahostajná súčasná situácia ani budúcnosť našej krajiny, cítime, že je našou morálnou povinnosťou a právom upozorniť na negatívne dôsledky krokov súčasného vedenia MŽP na všetkých občanov Slovenska. S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti teda vyzývame vládu Slovenskej republiky k okamžitému zastaveniu prebiehajúceho rozvratu ochrany prírody a vyvodu osobnej

zodpovednosti voči jej vykonávateľom. Súčasne vyzývame k náprave všetkých pochybení a škôd, ktoré boli v ostatných mesiacoch v oblasti životného prostredia na Slovensku spôsobené, hovoriac najmä o návrate odborníkov do odborných vedúcich pozícií, zodpovednom plnení mŕľníkov a reforiem súvisiacich s Plánom obnovy a odolnosti, zvrátení schválených škodlivých legislatívnych zmien a vedení rezortu v súlade s odbornými poznatkami.

S ohľadom na bezprecedentné hrozby, ktorým dnes čelí slovenská príroda, si súčasne dovoľujeme požiadať prezidenta Slovenskej republiky, aby vo svojej funkcii využíval všetky svoje ústavné právomoci a povinnosti na ochranu nášho životného prostredia. K tým okrem iného patrí aj vetovanie sporných legislatívnych návrhov a ich napádanie na ústavnom súde v prípade podozrení na ich rozpor s najvyšším zákonom Slovenskej republiky či medzinárodnou legislatívou.

A napokon, poslancov a poslankyne Národnej rady vyzývame, aby začali prijímať a schvaľovať také legislatívne nariadenia, ktoré nebudú namierené proti cieľom ochrany životného prostredia, ako sa to za posledné obdobie stalo štandardom, ale ktoré, naopak, posilnia jeho postavenie v legislatíve.

V Bratislave 25.11.2024

Asociácia slovenských geomorfológov pri SAV

Slovenská arachnologická spoločnosť

Slovenská ekologická spoločnosť pri SAV

Slovenská geografická spoločnosť pri SAV

Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko

Slovenská sekcia Európskej spoločnosti vedcov a odborníkov pre ochranu prírody

Kontaktná osoba:

Mgr. Jakub Cívik, PhD.

slovakia@es-sence.eu